

ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ

(Τούρκικο έρωτικό τραγούδι)

Στὸ πέλαο τοῦδάμπης πλέοντας
μακριὰ ἀπ' τὰ δικά σου μάτια
δγκωνοῦνται σὰν κύματα
ἀπ' τοὺς πολλοὺς μου στεναγμοὺς
τὰ μάβρα δάκρυά μου.

Καὶ στὸ μεγάλο πόνου μου
τὸ κοιμισμένο μου κεφάλι
μιάζει
μοῦδρανὸ σκοτεινιασμένο
πὸ τὰ σύγγερ' ἀπλωθήκαν.

Καὶ τὰ μαλλιά μου
ποῦτανε κατχυνάσα
ἀσπρίσαν
κι ὄλο θρηγῶ ὁ δύστυχος
μέσ' στὴν ἀπελπισιά μου
σὰν τὸ θεοῦ τὴ νύχτα.

Ἄχ, εἶχα μιὰ φορὰ καὶ γὼ
στὴν ἔρημη καρδιά μου
χρυσὴ καὶ ὄμορφη ἑλίδα·
μὰ τώρα χάθηκε κι ἀφιή
καὶ μὸμυε μινάχα
τῆς μόβρης τῆς ἀπελπισιάς
τὸ σιχαμένο φίντασμα.

Καὶ ζητιῶ ἀπὸ τότε τὸ τοιμποῦσι τὸ τρανὸ
καὶ με τρέλα τὸ δουφῶ
τὸ ποτήρι με πιοῦ
καὶ μοῦ φαίνεται γλυκὸ
σὰν τὸ κόκκινὸ σου χεῖλι.

Μὰ στὰ βύθη τὸ σιραγγίζω
μνήσκει ὄμως καὶ σημάδι
τῆς χαμένης μου ἀγάπης
—τὸ κατασιδάλαμα
τῆς ἀπελπισιάς τῆς μόβρης!

Ἄπὸ τὸ Ἄγγλικὸ
τοῦ Maurice Davies

N. A. ΖΑΧΑΡΙΑΣ

ΤΟ ΚΡΙΜΑ ΤΗΣ ΜΑΝΝΑΣ

Στὴ γωνιὰ τῆς μοναχῆς κάμαρας τοῦ φτωχικοῦ
σπιτιοῦ, ποὺ μεταχειρίζονταν γιὰ μαγεριὸ, κρεβ-
βατοκάμαρα κι ἀποθήκη, εἶταν ἀναμμένη με χον-
τρά κούτσουρα μιὰ στιὰ μεγάλη, ποὺ φώτιζε με-
γαλόπρεπη τὸ ρυτιδωμένο πρόσωπο τοῦ γέρου με τ'
ἄσπρα μαλλιά καὶ τὰ κάτασπρα γένια, ποὺ καθι-
σμένος κεῖ κοντὰ, γιὰ νὰ ζεσταίνεται, με ἀκουμπι-
σμένους τοὺς ἀγκῶνας στὰ γόνατα καὶ στὸ χέρι στη-
ριγμένο τὸ κεφάλι, ἄφηνε τὸ βλέμμα του νὰ πλα-
νιέται ἀπὸ τὸ φεγγαβόλημα τῆς στιᾶς στὴ μορφή
τῆς μοναχῆς θυγατέρας του, νιὰς εἰκοσιδύο χρονῶ,
ποὺ αὐτὴ τὴ στιγμὴ καθισμένη στὴ γῆς ἐσυγύριζε
λινάρι κάνοντάς το τουλοῦπες.

Κανεὶς δὲ μιλοῦσε καὶ μοναχὸς θόρυβος τὸ τρι-
ζοβόλημα τῆς στιᾶς κ' ἡ βοή τοῦ ἀνέμου. Νυχτιὰ
χειμωνιατικὴ.

Ὁ γέρος ἄρχισε πρῶτος τὴν ὁμιλία.

— Λοιπὸν, Ἄγγέλω, εἶσαι ἀποφασισμένη νὰ με
ντροπιάσης;

Κανεὶς δὲν ἀπάντησε ἀμέσως· ἄφησε νὰ περάσῃ
ἓνα δευτερόλεπτο.

— Πατέρα μου, ἀφοῦ δὲ θέλεις νὰ γίνῃ με τὸ
καλὸ, τί νὰ κάμω;

— Τί νὰ κάμῃς; καὶ τὰ μάτια τοῦ γέρου πῆ-
ραν τὴ φλόγα τῆς νιότης· βρίσκεις λοιπὸν καλύτε-
ρα ἀπὸ τὸ γέρο σου πατέρα, ἀπὸ τὰ χέρια ποὺ σε
νανουρίσανε, νὰ προτιμήσῃς τὸν πρῶτο, ποὺ ἀπάντη-
σες κ' ἤξερε με τὰ λόγια του νὰ σε πλανήσῃ; Ἐ-
ναν παλιό.....

— Πατέρα μὴ βρίζεις ἐκεῖνον καὶ μὴν ἀδικοῦ-
νεις τὸ παιδί σου· ὅπως ἀγάπησες τὴ μάνα μου, ἀ-
γαπήσασα καὶ γὼ, καὶ ἡ ἐκεῖνον, ἡ μ' ἔχασες.

— Δυστυχισμένη!

— Δυστυχισμένη, γιατί τὸ θέλεις, πατέρα. Ἐ-
λαττώματα δὲν ἔχει, οὔτε κακίες, ὄλοι λένε πὼς
εἶναι παιδί φρόνιμο καὶ γνωστικό, γιατί λοιπὸν δὲ
θέλεις νὰ τὸν κάμῃς παιδί σου; Γιὰ μιὰ σου ἀντι-
παθεια με θυσιάζεις. Δὲν εἶναι σωστὸ, πατέρα, οὔτε
δίκιο, ἀν εἰζοῦσε ἡ μάνα μου, ὁ Ἀλέξης....

Μὰ δὲν τὴν ἄφησε νὰ τελειώσῃ. Σηκώθηκε, πῆ-
γε κοντὰ τῆς κι ἀγγίζοντάς τὴ στὴν ὄμο:

— Ἄφησε τὴν δουλειά, κάτσε κεῖ κι ἀκουσε
με πρῶσταζε.

Σ' αὐτὰ τὰ λόγια ξανακάθησε κ' ἔβαλε τὸ χέρι

στὸ μέτωπό του, σὰν ἄθελε νὰ διώξῃ κάποια σκέψη
καὶ με τρεμάμενη φωνή, ἀφοῦ ἀναστέναξε, εἶπε σι-
γὰ σιγὰ μουρμουρίζοντας·

— Ἦρθε ἡ ὥρα.

Ξανασώπασε κ' ἔπειτα πρόστεσε·

— Ἦρθε ἡ στιγμὴ, ποὺ πρέπει νὰ σοῦ πῶ ὅτι
νόμιζα, ποὺ θῆπαιρνα μαζί μου στὸν τάφο καὶ ποτὲ
δὲ θὰ τὸ μάθαινες, ἀν δὲν ἐβγαῖναν ἀπὸ τὸ στόμα
σου τὰ λόγια, ποὺ μούπες, κι ἀν εἶχες πάρει τὴν
ἀπόφαση, ποὺ πῆρες.

Κεῖνὴ δὲν κάθονταν· στέκονταν ὀρθή, στηριγ-
μένη στὸν τοῖχο με χαμηλωμένα τὰ μάτια, νοιώθον-
τας ἴπου ἡ στιγμὴ ἐκεῖνη ἢ ἐπίσημη θάποφάσιζε
τὴν τύχη τῆς.

Κι ὁ γέρος ἔλεγε·

— Ἄπ' ὄλο τὸ χωριὸ θῆχης ἀκουστὰ τὴν ἀγά-
πη ποῦχα τῆς μάνας σου. Ὅχι μονάχα ποτὲ δὲν
τὴν κακόκαμα, ἀλλ' οὔτε δὲ θυμοῦμαι νὰ τῆς ἔχω
ἀσκημοιλῆσει. Μαζὶ μοιράζαμε χάρες καὶ πόνους,
ἐγνωτες καὶ φροντίδες. Τὰ πρῶτα παιδιὰ μας, ποὺ
μας τᾶφαγε ὄλα ἡ μαύρη γῆς, μαζί τὰ καναρού-
σαμε, μαζί σιμὰ στὸ κρεβάτακι τοὺς ἐλάκαιρες νύ-
χτες ἀγρυπνοῦσαμε, οἱ δύο μας τὰ σαβανώσαμε καὶ
μοναχοὶ μας κατόπι ἐσμίγαμε τὰ δάκρυά μας. Ἐξ-
σουνα τεσσάρων χρονῶ σὺ, μοναχὸ ἀπομεινάρι, στὰ
γερατειά μας, μοναχὴ παρηγοριά, στὰ χαροκαμημένα
στήθια μας, ὅταν ἓνα βραδί—εἶταν κλοκαίρι καὶ
τότες τὶς περσότερες βραδιές δὲν ἐρχοῦμαι σπῖτι,
ἀλλὰ κοιμώμουνα κάτου στὴν κατοικιά, γιὰ φύλαξη
τῶν χωραφιῶν—ἀκούστηκα σὰν ἀνήμπορος καὶ τὸ
κίνησα νᾶρθω σπῖτι, γιὰ νὰ μοῦ συγγύρη ἡ μάνα
σου κανένα ζεστό. Ἐκεῖνη δὲ με περίμενε. Ἐἴτανε
σκοτεινὴ βραδεῖα, μὰ τὰ μάτια μου συνηθισμένα στὸ
σκοτάδι, σιμώνοντας σπῖτι ζάνοιζαν ἓναν ἄνθρωπο
στὸ πρῶτο σκαλί τῆς πόρτας. Στ' ἐμάτῃσα, τί ζη-
τοῦσε ἓνας ξένος σπῖτι μου τέτοιαν ὥρα; Ἐκαμε
λίγα βήματα πρὸς τὸ μέρος μου, καὶ ξεχωρίζοντας
ἓναν ἄνθρωπο στὸ διαβα του, πηδάει στὸν κῆπο,
δρασκελίζει τὸ βράχο καὶ φεύγει σὰν ἀστραπή. Μαύ-
ρη ὑπόψια ἦρθε τότες νὰ ταραξῆ τὸ νοῦ μου· νὰ τὸν
κυνηγῆσω οὔτε νὰ τὸ συλλογιστώ, μ' εἶχε πολὺ προ-
σπεράσει κ' ἔτσι μῆνα σπῖτι μας με τὴ λύσσα
στὴν καρδιά.

Ἡ μάνα σου εἴτανε στὸ σκοτεινὸ μέρος τῆς κά-
μαρας καὶ δὲν μπόρεσα νὰ διακρίνω, ἀν ἡ μορφή τῆς
εἴτανε ἀτάραχη.

σὰν τύχη με ὀρεχτικά, νὰ πασχεῖται, νὰ τριβε-
ται με ἰώδιο τὸ στῆθος, τὸ λαιμό, μὰ τὸ κυριώ-
τερο, νὰ μὴν κουράζεσαι ποτὲς, νὰ ξαπλώνεται ὄλο
τὰ πόγεμα καὶ νὰ βραχάτεθ.

Τοὺς ἄρρεσε ἡ συνταγή, ποὺ δὲν ἤθελε καὶ πολλὰ
γραφήματα· βραχάτι καὶ ξαπλωμα, τί πιὸ ἐφκολο;
Ἔτσι γιατρέβουνται σήμερις τέτοιες ἀρρώστιας κι
ἀν ἀπαρχῆς δὲν τίς ἀμελήσῃς, τίποτα δὲν εἶναι. Ἡ
Ἄννα, ποὺ δὲ συχίστηκε διόλου με τὰ λόγια καὶ
μάλιστα με τίς φοβέρες τοῦ κ. Μάγιστρο, συφώνη-
σε ἀπὸ ἄκρη σὲ ἄκρη με τὸν κ. Καρλιέρη. Τὰ ξή-
γησε γλυκὰ γλυκὰ τῆς Κατινούλας, τῆς ἀνάφερε πα-
ραδείγματα γιατρείας ἢ σπουδαίας ἀνᾶρρωσης, τῆς
εἶπε πὼς πρέπει νὰ βολέβεται. Καὶ τῆς ἀποκρίθηκε
ἡ Κατινούλα, γιὰ νὰ τὴ χωρατέψῃ, πὼς ἡ Ἄννα,
φταει γιὰ ἡσυχία νᾶκούσῃ, καὶ δὲ γυρέβει ἄλλο
γιατρινὸ μῆτε πιστώσει σὲ ἄλλο.

Ἐννοεῖται ὅμως πὼς δὲν ἔλεγε ὁ γιατρός νὰ μεί-
νῃ ξαπλωμένη στὸ κρεβάτι ἀπὸ τὸ πρῶτὸ ὡς τὸ βρά-
δι. Ὅχι, νὰ σηκώνεται, νὰ ντύνεται, νὰ κατεβαί-
νῃ ἀπὸ τὸν κρεβάτι. Χρειαζότανε λοιπὸν καὶ μιὰ
ποληρόνα πίτηδες, πάντα ζεσταῖνες τῆς φοβερῆς ἀ-
κράτειας, ποὺ ὡς καὶ τὰ πιὸ ἀπλά, πιὸ δύσκολα
σοῦ τὰ κάνει. Ἄρχισαν οἱ ἀντάρες. Ἐτρῆξε ὁ Ἄν-

τρέας σ' ἐνὸς εἰδικοῦ ἐπιπλά. Τρομερὴ ἀκρίβεια. Ὁ
θύμνος ἢ Κατινούλα γιὰ τὰ ἔξοδα καὶ δὲν ταίρια-
ζε· τῆς πείραζε τὴν ὑγεία, ἔλαιγε, καὶ χωρὶς νὰ
τὸ θέλῃ τὴν πιάνανε τὰ νεβρα. Ἦσυχια ἢσυχια ξε-
τρύπωσε ἡ Ἄννα σπῖτι μιὰ παλιὰ βιδιόγυρστη πολ-
θρόνα, ποὺ μπόρουσε περιφρημα νὰ χρησιμῆσῃ, ἀν τὴ
σιάζανε λιγάκι. Συδούλιο οἰκογενειακὸ στὴν κρεββα-
τοκάμερη τοῦ Ἄντρεᾶ, ἡ Ἄννα, ἡ Μοιρίτα, ἡ Κα-
τινούλα, ὡς κ' ἡ ἀδερφή τῆς, ἡ Μαρία. Τὸ λόγο
τῆς κ' ἡ μικρή. Νὰ πάνε, λείει, στὸ μαραγκό, νὰ
φροντίσῃ γιὰ τὰ χρειαζόμενα. Ἡ Μαρία, ἡ ἀδερ-
φή, γνώριζε μαραγκὸ στὴ γειτονιά. Ἡ Ἄννα συ-
βούλεψε ἄλλους, καλύτερος, καὶ τόντις λαμπρὰ τὸ κα-
τάφερε. Ξαπλώθηκε ἡ Κατινούλα κι ὅταν ἔλειπε ὁ
Ἄντρεᾶς, ἐρχότανε ἡ Ἄννα καθὲ στιγμὴ ἀπὸ τὴν
πλαγινὴ τῆς τὴν κάμαρα νὰ πιᾶσῃ τίς κουβέντες,
νὰ τῆς βαστάξῃ μιὰ μιάμιση ὥρα συντροφιά, νὰ τῆς
δώσῃ καὶ τίποτα γιὰ φαῖμα ἢ γιὰ μπαλίωμα, πὺς τῆς
διασκέδαζε τὴν Κρισημὸ. Ἡ Μοιρίτα, ἡ Μοιρίτα, ἡ
τῆς ὄνμα· τὴν ἔβγαλε οἷα τὴν ἄρα γιογιὰ. Ἔτσι
τὴ φώναζε καὶ τὴ φιλοῦσε ἀκόμη περισσότερο.

Ἡ γιαιγιά, τὸ σαβδάτο, εἰκοσι μιὰ, ἔπαθε πάλ-
ε ἀπὸ τὴ φούσκα. Τὸ πλεμόνι τίποτα. Μὰ πρὸς
τὸ βράδι τὰ νεβρα. Τὴν κεριακή, κούραση μεγάλη,

φούσκα ἐρεθισμένη, πόνος δυνατὸς στὴν κοιλιά καὶ
καὶ κατόπι ἀπὸ τὸ γέμα. Ξαπλωμα ὄλο μῆνα. Πρὶν
εἰκοσι τρεῖς, δεφτέρη, ἡ φούσκα· τῆς ποσεῖναν ἄξα-
φια καὶ τὰ δόντια. Ἐρχότανε ἡ τρίτος κ' ἔβραζε.
Τὶς εἰκοσι τέσσερις, λιγώτερη ὄρεξη, ἀπὸ τὴν προ-
φεινή μάλιστα. Ἡ ὄψη κίτρινοῦσινη. Τὶς εἰκοσι-
πέντε, ἡ φούσκα καὶ διχάβρα. Νὰ, στὰ καλά τῆς
δὲν εἴτανε τὸ κορίτσι. Ἐπρεπε χωρὶς ἄλλο, ἔπρεπε
νὰ κοιταξοῦνε τὴ φούσκα. ἐκεῖ νὰ βάλουνε προσοχή·
ἀπὸ καταλάβαινε ὁ Ἄντρεᾶς. Παρακλέσει τὸν κ.
Ῥομπέρτη. Καὶ φρόνιμα τὸ συλλογίστηκε, ἴγιατι
κρύωσε κούλας τὶς εἰκοσιπέντε ἡ Κατινούλα κατε-
βαίνοντας πρὶν ἀπὸ τὸ πρόγεμα στὸ ἐργαστήρι, καὶ
σὰ νᾶτσουζε ὁ καιρός. Ἦρθε τὴν πέμτη ὁ κ. Ῥομ-
πέρτης· με τὸ δαχτυλὸ καὶ πολὺ πιδήξια ψηλάφησε
ἀπὸ μέσα τὴ φούσκα.

— «Κάτι ἔχει, δὲν ξέρω τί· χαρτένια μοιάζει,
καὶ τὴ φούσκα, σὰν τὴν ἀγγίζεις, μόλις, πρέπει νὰ
τὴ νοιώθῃς. Ἐδῶ λὲς καὶ τιάνεις χαρτί, σταλακω-
μένο καὶ σκληροῦσινο. Λοιπὸν ἀποσοκιστικὰ, ῤη-
τά, θετικὰ, σὰς παρκινῶ νὰ τὴ νοσοκομείο γιὰ
μιὰ βδομάδα, νὰ δοῦνε στὸ νοσοκομείο ποῖα εἶναι
καθαφτὸ ἢ ἀρρώστια».

Ἔτσι τοὺς μίλησε ὁ κ. Ῥομπέρτης, κάτω στὸ

— «Ποιόν είχες εδῶ μέσῳ, ἀρή; τῆς φώναζα ἀ-
γριαμένα.»

— Ἐγὼ, μὰ τὸν Ὑψιστὸ Θεὸ, μὰ τὸ Χάρο,
πού μᾶς ἔκαψε, δὲν ξέρω τίποτα.

— «Εἶδα ἕνα ἄνθρωπο νὰ φεύγῃ ἀπὸ δῶ μέ-
σα· ποιὸς εἶτανε ;»

— «Δὲν ξέρω τίποτα, δὲν εἶδα κανένα» κι ἄρχι-
σε σύσσωμη νὰ τρέμῃ.

Δὲν ἀπάντησα, μὰ ἀκίλητος ξεκρέμασα τὸ κόνι-
σμα πού ἔχουμε ἀπάνου στὸ κρεββάτι μας.

— «Ὁρκίσου ἀπάνου σ' αὐτὸ τὸ κόνισμα, πού-
σαι ἀθάνα.»

— «Ναί, ὀρκίζομαι· ἡ Παναγιά νὰ μὲ κάψῃ κι
ἂν ξέρω τίποτα». Κι ἀπίθωσε τὸ χέρι τῆς ἀπάνου
στὴ θαματουργὴν εἰκόνα, κάνοντας τὸ σημεῖο τοῦ
σταυροῦ.

Τρεῖς μῆνες ἀπὸ τότε δὲν εἶχανε περάσει κ' ἔ-
πεσε ἄρρωστη μὲ τὴν ἄρρώστια, πού τὴν ἔλιωσε ἀ-
γάλι-ἀγάλι, ὡς πού τὴν ἔβαλε στὸν τάφο.

Τίποτα δὲν τῆς ἔλειψε, οὔτε γιατρός, οὔτε για-
τρικά, δούλευα σάν τὸ σκυλί, γιὰ νὰ τὰ προφτάνω
κ' ἔβαλα καὶ χρέη. Ἐχει τραβήξει ἔχι λίγα τὸ σκε-
θρωμένο τοῦτο κουφάρι, πού βλέπεις. Ὁ Θεὸς πού-
ναι ψηλά, ἄς μὲ κρίνῃ, αὐτὸς πού θὰ μᾶς κρίνῃ ὁ-
λους σάν ἔρθ' ἡ ὥρα.

Τὴ βραδιά τοῦ θανάτου τῆς ἐνοιωσε, πού ἡ
ζωὴ τῆς εἶταν λίγη καὶ μ' ἔκραζε κοντὰ τῆς.

— «Πᾶω ν' ἀνταμώσω τὰ παιδία μας σὲ λίγο,
μούπε, μὰ φεύγω καθόλα εὐχρηστημένη ἀπὸ σίνα.
Πρέπει ὅμως κάτι νὰ σοῦ πῶ, ἴσως μὲ τὴν ζομολό-
γησή μου ἀλαφρύνῃ τὸ χῶμα μου. Αὐτὴ τὴ στιγ-
μὴ πνευματικὸς μου εἶσαι σύ. Ὁ ψεύτικος ὄρκος πού-
καμα ἀπάνου στὸ κόνισμα κείνο μ' ἔραγε. Ἡμου,
ἀμαρτωλὴ καὶ τέσσερις μῆνες ἐδῶ στὸ κρεββάτι· ὁ
πόνος κ' ἡ μετάνοια μου θὰ λάφρυναν τὸ σφάλμα
μου. Μὴ μ' ἀφήσης νὰ πεθάνω μ' αὐτὸ τὸ βῆρος
στὴν καρδιά. Εἶσαι ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ—σύ εἶ-
σουν κοντὰ στὸ κρεββάτι τῆς κ' ἔπαψες—ἀπάνου σ'
αὐτὸ τ' ἀθῶο κεφαλάκι σ' ὀρκίζω, συμπάθησέ με.

Τὸ χέρι τῆς κρατοῦσε τὸ δικό μου, τὸ αἰστανό-
μουνα σιγὰ σιγὰ, πού κρύωνε, θάτανε ἡ κρυάδα τοῦ
θανάτου...

— «Σὲ συμπαθῶ, μὰ πρέπει νὰ μού πῆς τὸ-
νομά του». Ἐσκυψε τότες στ' αὐτί μου, σὰ νὰ νρε-
πότανε καὶ ψιθυρίζοντας τὸνομά του ξεψυχοῦσε.

Ἐδῶ ἡ φωνὴ τοῦ γέρου ἔτρεμε κ' ἕνα δάκρυ κύ-
λισε στ' αὐλακωμένα μαγουλά του.

— «Πέθανε μὲ τὸνομα κείνου στὸ στόμα καὶ γὼ
τὴν ἐσυχώρεσα» πρόστεσε μ' ἕνα λυγμό.

Ἡ Ἀγγέλω εἶχε σκεπάσει τὸ πρόσωπο μὲ τὰ
δύο τῆς χέρια.

— Δὲν ἐζήτησα νὰ ἐκδικηθῶ, ὄχι, δὲν ἠθέλησα
νὰ λερῶσω τὰ χέρια μου μὲ μολυσμένο αἷμα, μὰ οὐ-
τε ἔπρεπε. Ἠθέλησα νὰ σεβαστῶ τὴ μνήμη ἐκεί-
νης, πού δὲν ὑπῆρχε πιά. Καὶ τώρα θέλεις νὰ μά-
θῃς ποιὸς εἶτανε κείνος πού ἔκλεψε τὴν τιμὴ μου,
ἐκείνος πού τὸνομά του προφέροντας πέθανε ἡ μάν-
να σου, ἐκείνος, πού δὲν τὴν ἄφησε νὰ κοινωνήσῃ
στὶς στερνὲς στιγμὲς τῆς ;

— Μὴ μού τὸν πῆς, πατέρα, δὲν ἀντέχω.....

— Ὁ πατέρας ἐκείνου, πού θέλεις νὰ φύγῃς
μαζί του, ὁ πατέρας τοῦ Ἀλέξη. Ὁ πατέρας τῆ
μάννα κι ὁ γιὸς τῆ θυγατέρα τῆς ;

Ἐσκέπασε τὸ πρόσωπό τῆς ἡ Ἀγγέλω, τὰ μά-
τια τῆς εἶτανε βουρκωμένα, ἡ ἀπελπισιὰ ζυγραφι-
ζονταν στὴν μορφή τῆς, μὰ κ' ἡ ἀπόφαση φείνονταν
στὴν ὥραια τῆς ἔκφραση.

— Ὅχι, ὄχι, ἄς γένη τὸ θέλημα τοῦ πατέρα.

Κ' ἔσκυψε τὸ κεφάλι τῆς, ἐνῶ ὁ γέροντας ἀκουμ-
πούσε τὸ χέρι του στὰ σγουρά τῆς μαλλιά ψιθυρί-
ζοντας·

— «Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ μαζί σου.»

*

Ὁ Ἀλέξης ἔφευγε γιὰ τὴν Ἀμερικὴ σήμερα
τὸ πρωί. Θὰ χαιρετοῦσε τὸ χωριό του, πού ποιὸς ξέ-
ρει, ἂν θὰ τὸ ξανάβλεπε καὶ πότε. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ
πού ἡ Ἀγγέλω ἔπειτα πού τοῦ εἶχε δώσει τὸ λόγο
τῆς στὸ ἐπίμονο παρακάλεσμά του τώρα νὰ πάῃ
μαζί του, μιὰ φορὰ πού ὁ πατέρας τῆς δὲν ἠθέλε
νὰ τὸν ἀκούσῃ γιὰ γαμπρὸ, τὰποκρίνονταν ἀρνητι-
κὰ, αὐτὸς ἀποφάσιζε νὰ φύγῃ νὰ πάῃ μακριὰ, ἴσως
μπορήσῃ στὰ ξένα νὰ λησμονήσῃ τὸμορφ' ὄνειρο,
πούχε πλάσει. Κι ἄφησε τὴ μάννα, τὸν πατέρα, τὰ
δέσφια τῆς, τοὺς τόπους πού ἀγάπησε ἀπὸ μικρὸς
καὶ τὴν ἀγαπημένην του μὲ τὸν πόνο στὴν καρδιά
καὶ τὴν ἀμφιβολίαν, πού δὲν ἀγαπήθηκε, ὅπως ἀ-
γάπησε. Ἡ Ἀγγέλω εἶχε σηκωθῆ πρωτὶ πρωτὶ ἔπειτα
ἀπὸ μιὰς νύχτας ἀγγύπνια κι ἀφοῦ γλήγορα γλήγο-
ρα ἰσχυρίσει ὅλα στὸ φτωχικό τῆς πῆρε τάρνια τῆς
νὰ πάῃ νὰ τὰ βοσκήσῃ στὶς ἐλιές πού συνορεύουν μὲ
τὸ δρόμο ἀπ' ὅπου πάντα θὰ περνοῦσε ὁ Ἀλέξης,
πηγαίνοντας στὴ χώρα . . . Ἠθέλε νὰ τὸν ἰδῆ γιὰ
στερνὴν φορὰ, ποθοῦσε τὰ μάτια του νὰ ξαναντικρύ-
σουν τὰ δικά τῆς, ἴσως καὶ κείνα νὰν τοῦλεγαν τὸν
ἄπειρο σπαραγμὸ τῆς ψυχῆς τῆς.

Ἐἶταν μιὰ ὁμορφὴ μέρα χειμωνιάτικη, πού ὁ ἡ-

λιος ζεσταίνοντας χάριζε στὴν πλάση καινούρια ζωὴ
κι ὁ οὐρανὸς βλογαλάνος τελειοποιοῦσε τὴν ἐξοχὴ
εἰκόνα· ὅλα γελαστά φαίνονταν στὴ φύση· ἡ θλίψη
βλέπεις εἶναι κρουμένη στὴν καρδιά.

Ἐκφοῦ τὸν εἶδε, κάτου ἀπὸ τὴν ἀμασχάλη του
κρατοῦσε τὰ ρούχα, πού τοῦ εἶχ' ἐτοιμάσει ἡ μάννα
του γιὰ τὸ ταξίδι. Τὴν ἀντίκρυσε καὶ κείνος κ'
ἡ χαρὰ ἐφάνηκε στὴ μορφή του, σὰ νὰ τοῦ ξαναχα-
μογέλασε στὴν καρδιά ἡ ἐλπίδα. Τὴν κοντοζύγωσε.

— «Φεύγω, Ἀγγέλω, τὸ θέλησες.»

— «Καλημέρα σου, Ἀλέξη», ἀποκρίθηκε κείνη
μὲ τρεμάμενη φωνή.

— Ἄκουσε, Ἀγγέλω, ἕνας λόγος σου καὶ στέ-
νω. Ἐλα μαζί μου, ὅπως μού τὸ ὑποσκέθηκες, ὁ
πατέρας σου σ' ἔχει μονακριθὴ καὶ σ' ἀγαπάει, πού
ὁ Θεὸς τὸ ξέρει, ὅταν σὲ ἰδῆ στεφανωμένη, θάλλὰ-
ξρ γιῶμη.

— Ὅχι, Ἀλέξη, συμπάθησέ με γιὰ τὸ κακὸ
πού σοῦ κάνω, μὰ δὲν μπορῶ.

— Σκέψου, πού δὲ θὰ μὲ ξαναἰδῆς, Ἀγγέλω,
εἶναι αὐτὸς ὁ στερνὸς σου λόγος ;

— Ὁ στερνὸς, Ἀλέξη, δὲν μπορῶ...πίστεψέ με.

— Λοιπὸν εἶχα δίκιο, εἶται καὶ σύ σάν ὄλες τίς
ἄλλες, καρδιά δὲν εἶχες ποτέ σου, δὲ μ' ἀγάπητες
ἀληθινὰ ποτέ σου, ποτέ σου. Κρίμας! πρόστεσε μὲ
περιφρόνηση κ' ἔφυγε.

Θέλησε κείνη νὰ τὸν σταματήσῃ, νὰ τοῦ πῆ,
πὼς τὰ λόγια του εἶναι ἀδίκια, πὼς τὸν ἀγαποῦσε
μ' ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς τῆς, πού ὁ χωρισμὸς
κείνος τῆς σπαράζει τὰ σωθικά, μὰ πού πρέπει νὰ
κλινῇ τὸ κεφάλι μπρὸς τὴν ἀτυχία, πού δημιουργός
τῆς δὲν εἶτανε κείνη. Μὰ δὲν ἔλαβε τὴ δύναμη νὰ
πῆ τίποτα, δὲν ἔπρεπε νὰ προδώσῃ τὸ μυστικὸ ἐνὸς
τάφου καὶ χωρὶς αὐτὸ δὲ θὰ τὴν πίστευε, θάμενε
στὴν ἰδέα του, πού κείνη δὲν τὸν ἀγάπησε. Κ' ἔ-
φευγε ὡστόσο κείνος.

Ἐνας λυγμὸς βγήκε ἀπὸ τὰ στήθια τῆς, μὰ
κείνος δὲν τὸν ἀκούσε, εἶτανε μακριὰ, στὸ γύρισμα
τοῦ δρόμου καὶ τώρα δὲ φαίνεται πιά...πάει...τέ-
λειωσε.

Ἐπεσε τότες, δὲν ἐκάθισε, ἀπάνου στὰ χόρτα
κάτου ἀπὸ τὸν ἴσκιον μιὰς ἐλιάς κ' ἔκρυψε στὴ γιὰ
τὸ κεφάλι τῆς. Καὶ τὸ παράνομό τῆς, πού καιρὸ τῶ-
ρα πλάκωνε τὰ στήθια τῆς ξέσπασε σὲ λίγα λόγια·

— Κι ἂν ἐκείνος συμπάθησε τὸ κρίμα σου, μάν-
να, ὁ πόνος μου ὅμως δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ σοῦ βαραί-
νῃ τὴν πλάκα.

Καβαδάτες 3/5/07.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

σαλονάκι, τῆς Ἄνας καὶ τοῦ Ἀντρέα. Ὁ Ἀντρέας
τὸν ἀκούε μὲ κάποια ἐγκαρτίστηση· νὰ στὸ τέλος
γιατρός πού ἡ φούσκα τὸν ἀπασκολοῦσε, πού μάλι-
στα τὴν περασμένη φορὰ τοῦ εἶχε πεί πὼς τὸ νεφρὶ
λειτοουργοῦσε ὥραια καὶ δὲν ὑπῆρχε κινένας φόβος.
Μὰ δὲν τὸ χωροῦσε ὁ νοῦς τοῦ Ἀντρέα πὼς ἀνάγκη
ἄχαφνα καὶ νὰ κουβαλήσουνε τὴν ἄρρωστη στὰ
νοσοκομεῖα, γιὰ νὰ ξεκαθαρίσουνε τὴν ὑπόθεσιν. Ἀ-
γαθὸς ἄθροπος ὁ κ. Ρομπέρτης. Ἄν εἶτανε ὅμως
πλούσιος ἡ Κατινούλα, θὰ τὴν ἔστειλε ἀραγὲς στὰ
σπιτάλια ;

Δὲν ἤξερε ὁ Ἀντρέας τί ἀπόφαση νὰ κάμῃ.
Ἀντίθετη στὰ πολλὰ ταβατούρια ἡ Ἄνα· ἡ νοσο-
κόμειον δὲν τῆς ἔστρεξε. Ὁ ἴδιος, ἂν καὶ τὸν ἔ-
λιζε κάποτες τὸ παραξένο φουσκοπαθημα, δὲν τὰ-
βλεπε δὰ καὶ τόσο σκούρα τὰ πράματα. Ἡ Κατι-
νούλα σὰ νὰ πρόσμενε νὰ γένη κάτι, βαζιευσιμένη,
σκοτισμένη ἀπὸ τὴν ἀκράτεια τὴν παντοτινὴ. Πρό-
σμενε κι ὁ Ἀντρέας. Τὶς εἰκοσι ἑπτὰ τοῦ Ἄη Δη-
μήτηρ, παρασκευῆ, πόνεσε πάλι τὸ παιδί· πόνεσε
κάπως ἀπροσδόκητα κ' ἡ πληγὴ τῆς. Τὸ σάββατο,
εἰκοσι ὀχτώ, ἡ φούσκα δὲν πόνεσε, μὰ ἐτοιμόπονη
στάθηκε ὅλη τὴ μέρα κι ὁ πόνος, ἕνας πόνος σου-
βλερός, δυνατός, τῆς βάρεσε ἀριστερὰ τὸ βυζὶ καὶ

δεξιὰ τὴν πληγὴ. Τὴν κεριακὴ, σάπασε ἡ φούσκα·
τῆς ἔσφιξε ὅμως τὰριστερό τῆς τὸ πλεθρὸ ἕνα δει-
νὸ νεβρομαζώμα, σὰ νεβροστρίψιμο. Τὴ δεφετέρα,
τριάντα, τίποτα· μόνε τὰπόγεμα, ἐκεῖ πού ὁ Ἀν-
τρέας ἔβαζε σὲ ταξὴν δύο τρία χαρτιά στὸ ἐργαστή-
ρι του, προτοῦ ἀνεβῆ, χτύπησε ἀπκνωτὰ πανωτὰ
τὸ κουδούνι στὴν κρεββατοκάμερή του. Πετάρηκε.
Τὸ κορδόνι τοῦ κουδουνιοῦ σπασμένο, χάμω· ἡ Κα-
τινούλα κλαμένη, θυμωμένη, στὸ ποδάρι. Τὶ ἔτρε-
χε ; Συνήθιζε καὶ καλοναρχοῦσε τὴν ἀδερφή τῆς τὴ
Μαρία, γιὰτὶ ἔλεγε πὼς δὲ δούλεβε ὅπως ἔπρεπε νὰ
δουλέβῃ, καὶ τόντις χοντροκόριτσο ἡ καημένη, σα-
χλοῦταικη κι ἀπρόσεχτη λιγάκι. Πειραζότανε τὸ φι-
λότιμο τῆς Κατινούλας γιὰ τὰφεντικά τῆς, γιὰ τὸν
Ἀντρέα, ἤθελε δουλεῖν πρῶτης ἀράδας, κι ἀδύνατο
ἡ Μαρία νὰ θυμηθῆ στὸ συγύρισμα πού βρῆκε τὸ
τάδε καὶ τὸ τάδε, νὰ τὸ ξαναβάλῃ ταχτικά στὴν
ἴδια θέση, καθὼς ἀγαποῦσε ὁ Κύριος. Τῆς ἔκαμε
λοιπὸ μιὰ παρατήρησιν, ἀποκρίθηκε ἡ Μαρία, ὄχι
δὰ καὶ μὲ κακὸ τρόπο, ἀναψε ἡ Κατινούλα, βίχτη-
κε κιόλας ἀπάνω τῆς νὰ τὴ δειρῃ, καὶ στὴν ὁρμὴ
τῆς κόντεψε νὰ τὴν ξαπλώσῃ κατὰ γῆς. Κι ἀμέσως
τὸ κουδούνι, νὰ δῆ ὁ Κύριος. Θαῖρῶ πὼς ἀπὸ ντρο-
πὴ φώναξε τοῦ Ἀντρέα, σάν τὰ παιδιὰ τὰ μετα-

νοιωμένα πού προσμένουνε τί θὰ πῆ ὁ πατέρας.

Ὁ πατέρας γέλασε καὶ τὴν καταπραΐνε. Κα-
τάλαβε πὼς καθαφτὸ νεβρικό δὲν εἶτανε, πὼς τὰ-
φταιγε ἡ φούσκα. Πιὸ ἀνυπόμονη ἄρρωστια δὲν ὑ-
πάρχει. Τὴν τρίτη, τριάντα μιὰ, πέρασε. Μῆτε ἔ-
χνος. Μιὰ σταλιά διάρροια. Βγήκε ὅζω στὴν ἀβλή,
περπάτησε, πῆγε στὸ ἐργαστήρι. Διάθεσιν λαμπρὴ
καὶ χαϊρότανε τὴ ζῆσιν μὲ τὸν ὁμορφὸ τὸν καιρὸ.
Τὴν τετάρτη, πρῶτη τοῦ Σποριᾶ· ὁ Σποριάς, ὁ
μεγάλος ὁ μῆνας τοῦ Ἀντρέα—ἐτοιμόπονη πάλι ἡ
φούσκα. Πόνεσε κ' ἡ πληγὴ. Ἐμεινε ὅλο τὰπόγεμα
στὴν πολθρόνα. Τὴν πέμτη, δύο, κάμποση κούραση,
καὶ πόνος δεξιὰ στὸ μερὶ. Τὴν παρασκευῆ, τρεῖς, ὡ-
ραῖα· οὔτε τὸνοιωθε πὼς εἶχε φούσκα· μὰ τὸ μερὶ
πονοῦσε κάπου κάπου· δούλεψε ἀναπαφτήκε, δια-
σκέδασε μὲ τὸ Μοιριτούλι· ἀφτὸ πιά κάθε μέρα. Τὸ
σάββατο, τέσσερις, φοβήθηκε ἡ Κατινούλα μήπως
καὶ φύτρωσε ξανά χταπόδι, ἀπὸ κάποια δυσκολία
στὸ νερό τῆς, πού τὸσπρωχε γιὰ νάβγῃ. Τὴν κε-
ριακὴ, πέντε, σὰ νὰ τοῖμποῦσε, σὰ νὰ μερμηγκίαζε
ἡ οὐρήθρα· μικρὰ πράματα· πόνεσε ὅμως ἄχαφνα κ'
ἡ βράχη, βραδιά· ἔπειτα, διαλύθηκε. Δούλεψε, πρό-
θυμη πρόθυμη, ἀναπαφτήκε τὰπόγεμα· τὰ συνθη-
σμένα μας. Τὴ δεφετέρα, ἕξι, ὅλα κκαὶ καὶ ἀριστα·